

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2022/23:28

Fredagen den 17 februari

§ 1 Utrikesfrågor

Utrikesminister Tobias Billström

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikesfrågor
den 23 januari 2023**

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikesfrågor den 20 februari 2023**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

God morgon! Jag förklarar härmed dagens sammanträde i EU-nämnden öppnat.

Utrikesminister Tobias Billström med medarbetare är här. Ni är varmt välkomna.

Vi börjar med återrapport från mötet i rådet den 23 januari. Finns det något muntligt att tillägga, utrikesministern?

Anf. 2 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande och nämndledamöter! EU-nämnden har mottagit en skriftlig återrapportering från rådets möte den 23 januari, och jag har inget att tillägga.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Då lägger vi återrapporten till handlingarna.

Vi går över till dagordningspunkt 3, Aktuella frågor. Det handlar om en återkommande fråga inom ramen för utrikesrådet. Det är en informationspunkt.

Anf. 4 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Låt mig inledningsvis påminna om att Sverige under EU-ordförandeskapet förväntas agera till stöd för den höga representanten och bidra till sammanhållning och samordning. Detta påverkar vårt handlingsutrymme, särskilt i frågor där vi behöver bidra till att samla medlemsstatskretsen.

Den höga representanten förväntas som vanligt ta upp olika ämnen under punkten Aktuella frågor. Även om ståndpunkterna i det här fallet inte ska förankras i riksdagen vill jag säga några ord om vad vi tror kan komma upp. Vi har fått information om att Josep Borrell denna gång har för avsikt att fokusera på Iran.

Även om det på ytan verkar som att demonstrationerna har mattats av något under de senaste veckorna fortsätter både protester och repression i olika former. Det finns en stark underliggande frustration och ett stort folkligt missnöje.

Vi följer noga det iranska rättsväsendets roll i repressionen. Tusentals demonstranter sitter fängslade och inväntar rättegång eller dom. Vi vet sedan tidigare att den iranska regimen inte skyr att utdöma och verkställa dödsstraff. Sverige verkar därför för att hålla kvar Iran på EU:s dagordning, för att ha en kraftfull gemensam EU-linje och upprätthålla det starka internationella trycket.

Sveriges ambassadör i Teheran uppvaktade Irans UD i januari, i egenskap av lokal EU-representant. Ambassadören förmedlade återigen EU:s samlade fördömande av behandlingen av demonstranter och överlämnade en lista på individer som hotas av avrättning.

EU kommer på måndag att besluta om ännu ett sanktionspaket, det femte i ordningen. Sverige har deltagit i arbetet med att ta fram nya listningar under MR-sanktionsregimen. Den här gången omfattas bland annat ministrar, parlamentariker, underrättelseorgan och aktörer inom rättsväsendet som har utsatt demonstranter för olika typer av övergrepp.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<
Detta visar på vikten av att EU fortsätter att agera enat och tydligt visar för regimen att dess agerande får konsekvenser.

Sverige kommer att fortsätta att verka för kraftfullast möjliga linje gällande Iran inom ramen för bibehållen EU-enighet, och vi fortsätter att använda de verktyg som är juridiskt tillämpliga och som har bäst förutsättningar att påverka Irans agerande. Det kan handla om ytterligare skärpta sanktionslistningar, inklusive mot revolutionsgardet. Vi utesluter ingenting.

Anf. 5 LINNÉA WICKMAN (S):

Ordförande! Först vill jag säga att det är bra att man fortsätter att verka för fler sanktioner för att hålla uppe trycket på den iranska regimen.

Jag vill också säga att det är olyckligt att Iran enbart tas upp under Aktuella frågor och inte som en egen diskussionspunkt. Att Sverige nu är EU-ordförandeland ger ett större handlingsutrymme att påverka och bidra till att sätta dagordningen och föra frågan framåt. Därför vill jag fråga utrikesministern om han nu kommer att arbeta vidare för att till nästa FAC-möte ha detta som en egen diskussionspunkt.

När det gäller frågan om IRGC vill Socialdemokraterna med flera partier se en terrorstämpling, och under den utrikespolitiska debatten i veckan var det flera partier i regeringsunderlaget och i regeringen som uttryckte stöd för detta. Därför undrar jag vad som i grunden är den svenska linjen. Det är en fråga som vi har ställt många gånger här i EU-nämnden, och vi får beskedet att man verkar för starkast möjliga EU-linje.

Protesterna har pågått under lång tid nu, och vi börjar närma oss en kritisk punkt för att folket ska orka fortsätta. Det är därför det är så viktigt att Sverige under de kommande månaderna verkar för en starkare linje och att vi även får ett besked om vad som är den svenska regeringens linje, eftersom det finns partier i regeringsunderlaget som uttrycker stöd för detta.

Anf. 6 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, utrikesministern, för redogörelsen!

Jag instämmer i frågorna. Det vore bra om Sverige under sitt ordförandeskap kunde få kommissionär Borrell att ha en bättre dagordning än hittills. Det har varit väldigt knapphändigt, och nästan allt har tagits upp som övriga frågor. Det vore bra om detta gick att påverka på något sätt, även om det kanske inte är så lång tid kvar av hans mandatperiod.

Såvitt jag förstår kommer FN snart att ha sin årliga invigning av rådet för mänskliga rättigheter. Irans utrikesminister är inbjuden och ska till och med tala på invigningen, och jag hoppas att Sverige kan driva att man ska lämna rummet när han talar. Detta skedde för ungefär ett år sedan, när den ryske utrikesministern talade, och det hände när Iran talade 2009. Det har alltså hänt tidigare, så jag hoppas verkligen att Sverige kan driva på för att man ska protestera mot att han både är inbjuden och får tala, om det är så.

Anf. 7 MALIN BJÖRK (C):

Ordförande! Tack, utrikesministern, för redogörelsen!

Jag instämmer också i de frågor som har ställts här av Socialdemokraterna. Även Centerpartiet menar att det är oerhört viktigt att Iran tas upp som en egen punkt på dagordningen – för rådsslutsatser eller i alla fall som en diskussionspunkt. Vi menar också att frågan om att terrorklassa IRGC ska tas upp och att regeringen bör vara drivande för detta. Det är vårt medskick.

Anf. 8 JACOB RISBERG (MP):

Herr ordförande! Tack, utrikesministern, för dragningen!

Jag instämmer med de tidigare talarna när det gäller frågorna, men jag vill lägga till en liten fråga om hur det blir framöver. Utrikesministern berättade att demonstrationerna har avtagit något i Iran. Situationen i övrigt har inte på något vis förbättrats i Iran, och frågan är hur vi och EU kan bistå för att fortsätta att upprätthålla trycket.

Det finns en överhängande risk nu att om demonstrationerna fortsätter att avta på grund av trötthet kanske risken är ännu större för att Borrell inte tar upp det som en diskussionspunkt vid nästa möte därför att man inte tycker att det är lika aktuellt längre. Men det är i allra högsta grad lika aktuellt, för regimen är fortfarande kvar och fortsätter med sina dödsstraff och avrättningar och sin tortyr.

Jag vill bara veta hur vi kan arbeta för att fortsätta att upprätthålla trycket, oavsett vad som sker i Iran under de kommande månaderna.

Anf. 9 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Jag tackar för frågorna.

Låt mig börja med den fråga som jag tror att samtliga frågeställare har varit inne på, det vill säga varför Iran inte är en diskussionspunkt. Vi är alla helt överens, utgår jag ifrån, om att det är olyckligt att viktiga frågor inte kommer upp som fullständiga diskussionspunkter utan endast tas upp under Aktuella frågor.

Det är den höga representanten som äger dagordningen. Han har naturligtvis en delikat uppgift att inom ramen för tillgänglig tid prioritera bland alla akuta och strategiska frågor som tränger sig på. Även om man

inte håller med om detta får man vidgå att det är en rätt grannliga uppgift att göra detta.

Samtidigt har Iran diskuterats vid de fyra senaste utrikesministerråd – FAC – som har ägt rum, varav en gång som en diskussionspunkt. Sverige har konsekvent varit drivande för att Iran ska finnas på dagordningen. Faktum är att när det togs upp i oktober var det första gången på två år som Iran fanns med på FAC:s dagordning, och det var därför att bland annat Sverige krävde att Iran skulle tas upp, i kölvattnet av de demonstrationer som hade ägt rum. Regeringen har alltså visat att vi tar denna fråga på allvar.

Jag ska, apropå Jacob Risbergs synpunkt, nämna att det absolut är viktigt att hålla trycket uppe. Det femte sanktionspaketet är därför ett tydligt och klart ställningstagande från EU:s sida och en markering av att vi inte släpper denna fråga. Vi kommer att fortsätta att tycka att det är viktigt och angeläget att hålla trycket uppe.

När det gäller en walk-out, som Ilona Szatmári Waldau tog upp, är vi generellt sett restriktiva från svensk sida. Det beror på att man måste väga effekten av detta mot att man underminerar de multilaterala formaten. Vi tycker att det är viktigt att dessa fungerar på ett tillfredsställande sätt. Det är helt riktigt att det har skett en större walk-out till exempel när Rysslands utrikesminister Lavrov talade i MR-rådet för ett år sedan. Men nu är vi ordförande, och då är det vår uppgift att verka för att samla EU-kretsen. Och samordning av denna typ av frågor sker vanligen lokalt i Genève.

Sedan kommer vi till frågan om IRGC och förutsättningarna för att lista IRGC. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

En listning under EU:s terrorismsanktioner behöver uppfylla rättsstatliga och rättsaktens kriterier och underbyggas av ett beslut från en rättslig eller likvärdig nationell behörig myndighet om förundersökning, åtal eller dom för terrorisdåd eller försök till detta. Ett sådant beslut måste uppfylla grundläggande krav på rätten till försvar och ett effektivt rättsskydd. Rådet måste också verifiera att händelserna som ligger till grund för listningen inte inträffat alltför långt tillbaka i tiden. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Diskussionen om dessa rättsliga och politiska förutsättningarna för terrorlistning av IRGC kommer därför att fortsätta inom EU.

Anf. 10 LINNÉA WICKMAN (S):

Jag tackar utrikesministern för svaren. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Det var nämligen det som jag tänkte fråga om. När vi satt här för drygt en månad sedan fick vi besked om att det inte riktigt fanns någon tidsplan >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Däremot är det kanske lite nedslående resultat. Därför undrar jag: När kan vi förvänta oss ett besked om vad Sverige kommer att driva i denna fråga utifrån den juridiska analysen? På vilka sätt och med vilka steg skulle man kunna komma framåt även om det är juridiskt snårigt?

Anf. 11 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr ordförande! >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Men vi är beredda att fortsätta detta analysarbete och titta på vad som kan göras.

Vi från regeringens sida vill se en signal som är så stark som möjligt politiskt. Men den måste också vara legalt hållbar. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Tack för informationen!

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Rysslands aggression mot Ukraina. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 13 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Som ledamöterna har sett besökte statsministern i förrgår Ukraina. Han bekräftade då Sveriges starka stöd direkt till president Zelenskyj.

Vi kommer på FAC att uppmärksamma årsdagen för Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, inte minst med koppling till den fredsplan som president Zelenskyj lanserade i november och den resolution som Ukraina och likasinnade planerar att lägga fram i FN:s generalförsamling i samband med årsdagen.

Fredsplanen bemöter det falska narrativet att Ukraina inte skulle vara intresserat av fred och erbjuder en plattform för att upprätthålla internationellt stöd för Ukraina inklusive från det globala syd.

Det är viktigt att EU utökar sina kontakter med tredjeland för att säkerställa fortsatt internationellt stöd för Ukrainas territoriella integritet i enlighet med FN-stadgan. Och ett arbete pågår för att undersöka hur Sverige bäst kan bidra till fredsplanen.

Under de senaste veckorna har intensiteten i striderna ökat, och det finns tecken på att Ryssland har inlett en ny offensiv i östra Ukraina. Det västerländska militära stödet är avgörande för att bemöta och övervinna det ryska inflödet av nymobiliserade trupper och ytterligare vapen, inklusive sådana som anskaffats från länder som Iran och Nordkorea.

Regeringen verkar tillsammans med en bred koalition av länder för fortsatt och ökat militärt stöd till Ukraina. Vi får inte låta oss avskräckas av ryska försök att skrämmas för att hindra vapenleveranser till Ukraina. EU bör även tillsammans med partner upprätthålla och öka trycket på Ryssland, inklusive genom att kontinuerligt ta fram nya sanktionspaket. Och arbetet med ett tionde sanktionspaket pågår. Sverige har här en nyckelroll som EU-ordförande för att samla medlemsstatskretsen kring nya och skarpare åtgärder. EU måste också fortsätta arbetet med att säkerställa efterlevnaden av redan beslutade sanktioner.

Ukrainas EU-närmande är centralt för att bibehålla landets stridsmoral och för att långsiktigt vinna freden. Ukrainas imponerande reformframsteg under svåra förhållanden och den senaste tidens kraftfulla åtgärder inom korruptionsområdet bekräftar att EU-processen ger resultat.

Befolkningens stöd för EU-närmandet är rekordhögt. Samtidigt måste också utvidgningsprocessen värnas. Inga länder blir medlemmar innan alla

nödvändiga villkor har uppfyllts. Det är därför angeläget att EU aktivt stöder och uppmuntrar fortsatta reformsteg.

EU och andra internationella partner bör också vara pådrivande i de juridiska frågorna. Här finns frågan om ansvarsutkrävande för de brott som har begåtts under aggressionen. Internationella brottmålsdomstolen kommer att kunna lagföra många brott inklusive krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten.

EU stöder att det därutöver behöver inrättas en lämplig mekanism för att beivra själva aggressionsbrottet. För svensk del deltar vi aktivt i en kärngrupp till stöd för en tribunal för detta ändamål. Ett första steg togs nyligen genom beslutet att upprätta ett internationellt åklagarcentrum för aggressionsbrottet i Haag. Det är ett konkret bidrag till ansvarsutkrävande.

Sverige har även som EU-ordförande tagit initiativ till att inrätta en ad hoc-arbetsgrupp som kommer att ansvara för att diskutera alla frågor om användningen av frysta ryska tillgångar, inklusive förberedande arbete med den rättsliga, finansiella, ekonomiska och politiska analysen av genomförbarheten av en sådan användning.

Det ukrainska folket har genomlidit snart ett helt år av fullskalig rysk invasion och dessförinnan åtta år av mer lågintensiv rysk krigföring. Hjälpbehoven är enorma. EU bör fortsätta att stärka alla delar av stödet till Ukraina och spela en central roll i det internationella samarbetet kring återbyggnad. Och detta måste även gå hand i hand med EU-närmandet.

Anf. 14 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Herr ordförande! Jag tackar ministern för redogörelsen. Jag har tre helt olika frågor.

Utrikesministern nämnde ett par länder som så att säga stöttar och hjälper Ryssland. Men hur ser det ut i övrigt i världen när det gäller sanktioner mot Ryssland? Det har ju varit sådana problem tidigare, där EU har infört sanktioner men då andra länder har hjälpt Ryssland på ett annat sätt. Det är min ena fråga.

Min andra fråga gäller Belarus, och vi pratar väldigt mycket om deras del i det hela. Men jag insåg nu när ministern talade att det var ganska länge sedan som jag hörde Belarus nämnas i sammanhanget. Därför vill jag höra lite grann om hur man jobbar med sanktioner och liknande mot Belarus.

När det gäller utvidgningsprocessen har jag förstått att framför allt Ungern har vissa betänkligheter som handlar väldigt mycket om de lagar som finns i Ukraina kopplade till inhemska minoriteter, till exempel när det gäller språk och liknande. Ungern har då synpunkter på den ungerska minoriteten. Jag vill därför fråga om Ungern har sagt någonting om detta, eller om det bara är sådant som flyger runt, så att säga. Hur ser Ungern på Ukrainas anslutning?

Efter ett möte med Ukrainas ambassadör har jag också förstått att han meddelat att man har ändrat denna lag när det gäller språk och liknande för de inhemska minoriteterna. Jag skulle ändå vilja höra lite grann om detta.

Anf. 15 LINNÉA WICKMAN (S):

Herr ordförande! Jag tackar utrikesministern för informationen. Att orka vara uthålliga i stödet till Ukraina är otroligt viktigt. Och det är alltid

viktigt att betona just vikten av ett gemensamt och starkt stöd också i Sveriges riksdag. Det är därför positivt att regeringen arbetar vidare med fortsatta sanktioner och ser vad man kan göra.

Jag hade en särskild fråga just om den arbetsgrupp som ska arbeta med just de frysta ryska tillgångarna. Det är väldigt viktigt när det gäller frågan om att bygga upp Ukraina. Det kommer att krävas otroligt mycket kapital. Biståndet kommer förstås inte att räcka till. Därför är det en central fråga, utöver frågan om ansvarsutkrävande för det som Ryssland är skyldigt till.

Under gårdagen såg jag att den schweiziska regeringen hade avvisat EU i frågan om beslagtagna ryska tillgångar på schweiziska bankkonton. Det är förstås lovvärt med den arbetsgrupp som nu föreslås från Sveriges sida. Men hur ser utrikesministern på möjligheten att komma framåt när vi redan nu ser att det finns medlemsstater som stretar emot, vilket är väldigt olyckligt? Det skulle därför vara välkommet om utrikesministern kan utveckla lite grann om detta.

Jag vill även ställa en fråga om Wagnergruppen. Deras krigsbrott är förstås väl kända och hur de är Rysslands förlängda arm för att bryta mot internationell rätt runt om i världen och inte minst i Ukraina.

Jag undrar om regeringen kommer att vara beredd att driva också en terrorklassning av Wagnergruppen och hur man ser på den frågan. Vi har diskuterat IRGC, men det börjar också bli dags att lyfta fram frågan om Wagnergruppen. Det är också någonting som har diskuterats i EU, och det är också en fråga där USA har tagit sin process framåt för att landa i en terrorklassning. Jag undrar därför om utrikesministern skulle kunna beskriva lite grann hur man ser på den frågan. Det skulle i så fall vara intressant att höra svaren.

Anf. 16 JACOB RISBERG (MP):

Herr ordförande! Jag tackar utrikesministern för föredragningen. Det är mycket som är väldigt bra i den, framför allt att man förhoppningsvis får till den särskilda tribunalen för aggressionsbrott. Det är hög tid för det.

När det gäller olika embargon och det tionde sanktionspaketet finns det embargon i dag mot ryskt kol och rysk olja. Men det finns ännu inget embargo mot rysk gas. Jag undrar om man skulle kunna lyfta fram det. Jag tycker att det är hög tid.

När vi ändå pratar om energifrågor vill jag ta upp ryskt uran. Det är ekonomiskt sett inte en stor exportvara till EU, men vissa länder i EU är fortfarande väldigt beroende av ryskt uran.

Kopplat till detta har Ukraina bett om ett embargo gentemot Rosatom. Jag skulle gärna vilja se att man diskuterar om det går att införa ett embargo mot Rosatom. Många EU-länder är också beroende av Rosatom i dagsläget. Det är ett energiberoende som vi gärna skulle vilja se att det bryts så snart som det är möjligt.

Anf. 17 MAGNUS BERNTSSON (KD):

Jag tackar för utrikesministerns föredragning och för allt arbete som görs i denna fråga från hela regeringens sida. Jag är väldigt stolt över det arbete som görs av Sverige som ordförandeland.

Ofta när Ukraina är på dagordningen kommer närområdet in i diskussionen, inte minst Moldavien. Vi har sett oroliga saker som har hänt där den senaste tiden. Därför tänkte jag fråga utrikesministern om han räknar med att det kommer att tas upp på detta möte under denna punkt. Och finns det i så fall någonting att säga i den frågan?

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Jag tycker att många av kollegorna har ställt viktiga frågor och gett intressanta kommentarer.

Jag vill bara understryka det som utrikesministern sa inledningsvis om hur viktigt det är att betona att Ukraina också har lanserat en fredsplan. Det var någonting som statsminister Ulf Kristersson underströk under sitt besök i Ukrainas huvudstad Kiev där han berömde president Zelenskij för fredsplanen. Jag tror att det är viktigt att hålla fast vid det och just understryka den konstruktivitet som det angripna landet uppvisar i världssamfundet.

Anf. 19 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr ordförande! Låt mig börja med Ilona Szatmari Waldaus frågor.

Jag ska börja med den första frågan om hur den övriga världen betraktar Ryssland och den ryska aggressionen mot Ukraina. Vi vet att Ryssland desperat försöker leta efter allierade i omvärlden. Och det finns flera exempel på att Ryssland har haft framgångar i sin påverkan på länder i bland annat Afrika och Latinamerika. Orsakerna skiftar mellan länderna. I vissa fall handlar det om långvariga relationer. Det handlar om samsyn på världsläget som Ryssland kan dra nytta av. I andra fall är orsakerna naturligtvis andra. Vad vi dock har sett är att länder som har lagt ned sina röster i vissa omröstningar i FN har röstat mot Ryssland vid andra tillfällen.

Sveriges linje är givetvis att aktivt söka stöd för Ukraina. Sverige har också tagit initiativ till förslag inom EU för hur det gemensamma arbetet ska kunna bli mer effektivt, till exempel genom att skapa en särskild task force för att bemöta rysk desinformation i Afrika inom utrikestjänsten EEAS, det vill säga det som kallas Stratcom. Vi tycker att det viktigt att under vårt ordförandeskap betona att detta arbete behöver fortsätta.

Jag nämnde Belarus i utrikesdeklarationen, och vi är aktiva i denna fråga. Vi vet att det förekommer ett nära samarbete mellan regimen i Minsk och regimen i Moskva. Från svensk sida är det viktigt att betona att den repression mot befolkningen som äger rum i Belarus också är ett uttryck för rysk påverkan. Man är från rysk sida väl medveten om att det inte finns någon vilja eller beredvillighet bland det belarusiska folket att gå med i kriget mot Ukraina, men man är givetvis betjänt av att ha Belarus som en bas mot Ukraina för sina militära trupper och för utbildning av soldater.

Därför är det viktigt att vi upprätthåller trycket mot Belarus genom sanktionsregimer som redan är på plats och att vi också bidrar till att stödja oppositionen i Belarus. På bägge dessa punkter agerar vi både bilateralt och givetvis i EU-kretsen.

När det gäller frågan om lagar och de ungerska synpunkterna behöver jag gå lite djupare i den. Precis som ledamoten säger är det känt att det har funnits en långvarig diskussion mellan Ungern och Ukraina om

minoritetsgrupperna och skyddet för dessa. Jag är dock här och nu inte tillräckligt insatt i detaljerna om hur frågan har utvecklats på sistone. Jag får be om att återkomma. Om ledamoten vill ha mer information ordnar vi det.

2022/23:28
17 februari

Till Linnéa Wickman: Ja, uthållighet i stödet till Ukraina är viktigt. Det står överst på vår dagordning. Det är klart att det finns flera olika aspekter på detta med biståndet. Schweiz är inte en medlemsstat i EU, och det påverkar givetvis våra möjligheter att föra denna diskussion. Det säger jag inte för att faktarätta utan för att konstatera att detta är fråga där EU givetvis behöver ha en dialog med Schweiz i dessa frågor. Även här ska det bli intressant att höra vad kommissionen har att säga eftersom frysta tillgångar kan misstänkas finnas på schweiziska bankkonton.

När det gäller biståndet gör regeringen bedömningen att Ukraina nästa år kommer att bli den största mottagaren av svenskt bilateralt bistånd, och vi kommer givetvis att även på EU-nivå verka för att samla medlemskretsen under vårt ordförandeskap för så stora biståndsinsatser som över huvud taget kan göras inom ramen för budgeten i EU.

Låt mig gå över till frågan om Wagnergruppen. EU har sedan 2020 infört en rad restriktiva åtgärder mot Wagnergruppen. Dessa sanktioner är riktade mot själva Wagnergruppen och mot ett flertal personer och tre enheter med anknytning till den. Inom processen för att stärka EU:s sanktioner och öka trycket på Ryssland är Sverige drivande. Sverige gör inte nationella terrorklassningar utan agerar genom EU och EU:s gemensamma lista, och EU:s lista uppdateras givetvis regelbundet.

Så till Jacob Risberg och frågan om importen av rysk gas. EU har drastiskt minskat sin import av rysk gas sedan Rysslands olagliga invasion av Ukraina inleddes. Före invasionen kom hälften av EU:s importerade gas från Ryssland. I november månad var andelen rysk importerad gas så låg som 13 procent. EU har diversifierat sin import och importerar nu mer gas från till exempel USA. Åtgärder mot rysk gas behöver nog kalibreras för att inte spräcka EU-enheten eller resultera i oönskade negativa konsekvenser. Långsiktigt fortsätter regeringen därför insatser för att påskynda EU:s gröna omställning och minska beroendet av rysk energi.

Sedan vänder jag mig till Magnus Berntsson. Ja, vi har noterat president Maia Sandus uppgifter om ryska planer på att tvinga fram ett maktskifte i Moldavien. Rysslands brutala aggression mot Ukraina har fått allvarliga konsekvenser även för Moldavien, och landets säkerhetssituation är allvarlig. Sverige och EU för en nära dialog med det moldaviska ledarskapet, som vi träffar regelbundet. Vi har även såväl bilateralt som genom EU ökat stödet till Moldavien det senaste året, inte minst för att stärka landets säkerhet och förmåga att motstå den typ av påverkansarbete som president Sandu varnar för. En diskussion om detta kommer också vara föremål för en lunch på FAC.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Om utrikesförvaltningen tänkte svara Ilona Szatmári Waldau skriftligt så tror jag att flera av nämndes ledamöter skulle vara intresserade av det svaret. Det kanske skulle gå att distribuera det till hela kretsen eftersom det var en relevant och viktig fråga?

Anf. 21 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):
Absolut, så gör vi.

Anf. 22 LINNÉA WICKMAN (S):

Jag tackar för den viktiga rättelsen om Schweiz.

Min fråga visar ändå på komplexiteten vad gäller de frysta ryska tillgångarna och att Schweiz är ett nyckelland att arbeta med. Mitt medskick är att det är viktigt att arbetsgruppen inte fokuserar enbart på EU utan även på övriga länder så att man kommer vidare i denna fråga. Det handlar ju om stora belopp som behövs och kommer väl till hands i återuppbyggnaden av Ukraina.

När det gäller Wagnergruppen vill Socialdemokraterna få in i den svenska ståndpunkten att man ska se över möjligheten att arbeta för en terrorklassning av Wagnergruppen. Vi kommer att anmäla avvikande ståndpunkt om vi inte får in det.

Anf. 23 JACOB RISBERG (MP):

Herr ordförande! Jag tackar utrikesministern för svaret.

Gasen var bara halva frågan. Rosatom och uran var den andra halvan. Så sent som i går röstade Europaparlamentet om att alla stater ska bojkotta Rosatoms investeringar och fortsätta sin verksamhet i EU. Är detta något som kommer att diskuteras nästa vecka?

Anf. 24 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Jag delar helt ledamoten Linnéa Wickmans uppfattning i frågan. Det är givetvis viktigt att perspektivet när det gäller EU:s partnerländer också lyfts in i arbetsgruppens arbete så att man får omfattningen klar för sig och vilka möjligheter EU har att i en dialog med partnerländerna påverka dem i denna fråga. Hur långt man kommer är en annan fråga, men det behöver definitivt finnas med som ett perspektiv i arbetsgruppens arbete.

När det gäller Wagnergruppen vill jag vara tydlig inför nämnden med att samma regler gäller här som med IRGC, apropå vår tidigare diskussion, och att man bör förhålla sig till det. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Även denna diskussion kommer att behöva föras i FAC, och vi får väl se vad övriga medlemsstater säger om detta.

Det är absolut viktigt, Jacob Risberg, att minska beroendet av Ryssland på alla fronter och i alla sektorer. Det är regeringens linje att vi bör arbeta med det som förhållningssätt. Vi måste dock väga in vilka förutsättningar det finns för att göra detta, inte minst i ljuset av de eventuella beroenden som kan finnas i de andra medlemsstaterna i EU. Här behöver vi titta närmare på det analysarbete som kommissionen redan är igång med.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Anmäler Socialdemokraterna en avvikande ståndpunkt, eller är ni nöjda med svaret?

Anf. 26 LINNÉA WICKMAN (S):

Vi anmäler en avvikande ståndpunkt.

Anf. 28 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):
Jag ansluter till den.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:
Och Jacob Risberg? Ja.

Då har vi en avvikande ståndpunkt från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet i den del som Linnéa Wickman tidigare redogjorde för.

I övrigt konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Så till dagordningspunkt 5, Afghanistan. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 30 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Situationen i Afghanistan är fruktansvärd. Talibanerna utesluter medvetet och aktivt kvinnor och flickor från samhället. Regimen har nyligen utfärdat dekret som förbjuder kvinnor att studera vid universitet och att arbeta i icke-statliga hjälporganisationer. Det finns tydliga paralleller till talibanernas agerande på 90-talet. Dekreten strider mot de mänskliga rättigheterna, och förbudet mot kvinnliga hjälparbetare bryter även mot de humanitära principerna.

Sverige har fördömt talibanernas dekret, och vi har ställt oss bakom de uttalanden som bland annat EU och USA har gjort. Vi får inte bidra till att legitimera dessa beslut.

Inom det internationella samfundet förs nu samtal om hur man ska förmå talibanerna att dra tillbaka dekreten. Sverige står till fullo bakom dessa ansträngningar. Vi verkar för enighet inom EU och med partner. FN har redan genomfört flera högnivåbesök i landet för att försöka påverka talibanerna.

Samtidigt utspelar sig en humanitär katastrof i Afghanistan. Människor fryser bokstavligen ihjäl. Två tredjedelar av befolkningen är i behov av humanitär hjälp för att överleva. Ungefär halva befolkningen, 20 miljoner människor, befinner sig i akut hungersnöd. Det är djupt upprörande att talibanerna inte bryr sig mer om den egna befolkningen.

Talibanernas dekret innebär att delar av stödet till den afghanska befolkningen inte längre går att genomföra. EU behöver gemensamt kartlägga och analysera vägen framåt. Vi står inför svåra avvägningar och beslut. Samtidigt som vi måste värna de mänskliga rättigheterna och principerna för biståndet vill vi inte dubbelt bestraffa den afghanska befolkningen som lidit av krig och konflikt i många årtionden.

Sverige kommer att verka för en EU-gemensam hållning och att vi noggrant överväger hur vi på bästa sätt kan stötta den afghanska befolkningen, inte minst kvinnor och flickor, och samtidigt värna principer för humanitärt stöd och bistånd – allt detta utan att legitimera eller finansiera talibanerna.

Anf. 31 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Utrikesministern beskriver väl den mycket allvarliga utvecklingen i Afghanistan. Det är bra att regeringen i sin ståndpunkt håller fast vid sitt engagemang för det humanitära stödet. Det är av absolut vikt med tanke på läget i Afghanistan.

Man kan väl ändå säga att stora kriser och mycket nöd runt om i världen borde vara ytterligare ett argument för att det svenska biståndet ska räcka till både vårt närområde, som Ukraina, och övriga människor i nöd. Det hade därför varit bra om Sverige kunnat hålla fast vid att avsätta 1 procent av sin bruttonationalinkomst till biståndsarbete.

Med detta sagt är ståndpunkten om det humanitära stödet som sagt bra.

Jag har en konkret fråga. I ståndpunkten står det att regeringen fördömer talibanregimens senaste dekret och anser att dessa bör upphävas. Vad är anledningen till att det svagare "bör" används? Vore det inte lämpligare att byta ut det till "ska"?

Jag har ytterligare en fråga om den svenska ståndpunkten. Det rådet förväntas diskutera är just de dekret som förbjuder kvinnor att studera vid universitet och arbeta i icke-statliga organisationer. Utrikesministern får gärna utveckla vad som är regeringens ställningstagande när det gäller kvinnors och flickors tillgång till utbildning och arbete. Vad är den svenska ståndpunkten här? Hur driver Sverige detta? Det framgår inte riktigt av ståndpunkten.

Anf. 32 JACOB RISBERG (MP):

Herr ordförande! Jag tackar utrikesministern för dragningen.

Matilda sa i princip det jag tänkte säga om biståndet. Låt mig dock åter trycka på att situationen i Afghanistan är komplex. Väldigt många organisationer har dragit sig ur, men FN har fortfarande mycket verksamhet kvar i landet. Jag tror att över 20 organisationer inom FN jobbar med detta. Det visar återigen hur viktigt det svenska kärnstödet är. Jag vill bara påminna om det.

Anf. 33 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Jag tackar för frågorna. Jag ska börja med att säga att inget svenskt stöd har kanaliserats till talibanerna. Talibanernas förbud för kvinnor att arbeta som hjälparbetare gör att vi inte når de personer som är i de mest sårbara situationerna. Vi kan helt enkelt inte genomföra diskriminerande bistånd.

Därför har dekreten gjort att visst bistånd har behövt stoppas. Det gäller såväl det humanitära biståndet som utvecklingsbiståndet. Sida agerade snabbt och meddelade sina partner att vi för tillfället inte kan ge något stöd till aktiviteter som diskriminerar kvinnor som målgrupp eller där kvinnor exkluderas från att vara biståndsarbetare.

Vi arbetar nu intensivt med att se över formerna för vårt bistånd, och vi har i detta nära kontakt med organisationer inom FN, Världsbanken och EU som har varit verksamma i landet, liksom med svenska civilsamhällesorganisationer. Vår målsättning är att tillsammans med EU och det internationella samfundet utarbeta en gemensam strategi. Men jag vill vara helt tydlig med nämnden att det är svåra avvägningar som vi står inför när det gäller den här frågan.

Det var en bra fråga som ställdes om detta med utbildning och hur vi ser på det från regeringens sida. Som jag sa inledningsvis är situationen för kvinnor och flickor i Afghanistan mycket allvarlig. Vi arbetar aktivt med våra partner, inte minst inom EU, för att kommunicera tydliga budskap till talibanerna om kvinnors och flickors åtnjutande av mänskliga rättigheter.

De senaste 20 årens landvinningar får helt enkelt inte gå förlorade om vi har en möjlighet att stoppa det. Utbildning för kvinnor och flickor är helt centralt för ett lands utveckling.

Sverige och likasinnade länder gör tydligt att det är helt oacceptabelt att flickor inte får gå i skolan över sjätte klass eller studera vid universitet. På den punkten utgår jag från att alla partier som är representerade här i nämnden har exakt samma uppfattning som regeringen.

Anf. 34 MATILDA ERNKRANS (S):

Jag vill ändå vara tydlig och fråga om utrikesministern inte är beredd att förstärka ståndpunkten och säga att regeringen fördömer talibanregimens senaste dekret och anser att dessa *ska* upphävas, inte bara "bör". Annars anmäler Socialdemokraterna en avvikande ståndpunkt, för vi tycker att de ska upphävas.

Sedan har jag en kontrollfråga, för detta är viktigt. Betyder detta att Sverige inte längre via Sida, Afghanistankommittén eller på annat sätt ger något stöd till flickor som har tillgång till utbildning upp till årskurs 6?

Anf. 35 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! "Bör" är ju det normala uttrycket i den här typen av frågor, men det är klart att vi kommer att verka för detta från regeringens sida. Det är ju självklart.

När det gäller hur biståndet kanaliseras är det som jag sa tidigare: De dekret som har utfärdats av talibanerna gör det väldigt svårt att verka i landet om vi ska verka efter principen att inte bedriva diskriminerande bistånd. Detta är en komplicerande faktor, men vi är i nära dialog med de civilsamhällesorganisationer som verkar på plats i Afghanistan för att se om man kan lösa detta praktiskt. Men det är alltså en komplicerad fråga.

Som jag har sagt och också gärna upprepar inför nämnden ställer detta naturligtvis krav på våra överväganden när det gäller hur man ska göra detta i framtiden.

Anf. 36 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Tack, utrikesministern, för engagemanget när det gäller Afghanistan! Jag tycker dock att detta bara understryker att det är viktigt att det faktiskt framgår i den svenska regeringens position att regeringen anser att detta dekret *ska* upphävas. Därför anmäler vi en avvikande ståndpunkt till förmån för detta.

Anf. 37 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag tänker inte ansluta mig till den avvikande ståndpunkten, men för formens skull vill jag ändå fråga hur det är med detta att det talade ordet gäller. Hur ska man tolka det?

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Det talade ordet gäller. Då får man lyssna. Sedan finns alltid möjligheten att gå tillbaka till uppteckningarna och se. Där kommer det talade ordet till uttryck, nedristat för evigheten.

Anf. 39 MALIN BJÖRK (C):

Centerpartiet ansluter sig till den avvikande standpunkten.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Då noterar vi avvikande standpunkt från Socialdemokraterna och Centerpartiet vad gäller ”bör” och ”ska” i regeringens standpunkt.

I övrigt konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då går vi till dagordningspunkt 6, Klimat- och energidiplomati. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 41 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! EU:s klimatdiplomati syftar till att uppmuntra fler länder att vara mer ambitiösa i sitt klimatarbete. Detta hör till kärnverksamheten i EU:s externa agerande. Sverige har som ledande aktör på klimatområdet stor trovärdighet och goda förutsättningar att bidra till att stärka EU:s klimatdiplomati. Den gröna omställningen och energiomställningen är prioriterade frågor under Sveriges EU-ordförandeskap.

Sveriges klimatdiplomati har tre komponenter: policydialog, finansiering och innovativ teknologi. Vi förordar en motsvarande ansats på EU-nivå.

EU bör fördjupa diskussionen om vad ytterligare som kan göras för att stötta länder i genomförandet av deras klimatåtaganden och för att ytterligare öka den globala ambitionsnivån i detta viktiga arbete. Sverige välkomnar EU:s arbete med att stödja länder som ställer om sin energisektor för att understödja hållbar utveckling och minska växthusgasutsläppen. Med hjälp av europeiska företags innovativa lösningar ska vi också visa på möjligheterna i den gröna omställningen.

Arbetet med att bättre förstå och hantera klimatförändringarnas säkerhetsmässiga följdverkningar måste vidareutvecklas. Det finns anledning att fördjupa dialogen med länder som är särskilt sårbara, liksom med viktiga partner och stora utsläppare.

Anf. 42 JACOB RISBERG (MP):

Herr ordförande! Det här är ju en jätteviktig fråga. Detta var ju uppe för precis ett år sedan, alltså bara dagarna innan Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Det understryker också vikten av att inte göra sig energiberoende av skurkstater. Det har vi fått skörda frukterna av under senaste året. Vi har på olika sätt fått brottas med det, och vi brottas fortfarande med att det exempelvis sker import av gas till EU från Ryssland.

I förslagen till rådsslutsatser finns det även skrivningar om just Ryssland och Ukrainakriget, och där nämns gas, olja och kol, men uran nämns inte. Jag tycker att uranberoendet också är en del som bör tas upp. Detta är ju klimat- och energidiplomati på högsta nivå. Om man inte över huvud taget nämner beroendet av ryskt uran i de här frågorna tycker jag

Anf. 43 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag vill ställa en fråga med anledning av att utrikesministern till oss i EU-nämnden säger att utifrån den svenska ståndpunkten är detta ett sätt att arbeta med att fördjupa relationen med länder som behöver ytterligare engagemang och stöd från EU-kretsen när det gäller sitt klimat- och energiarbete. Det står också i ståndpunkten att EU ska vidareutveckla sin globala ledarroll och arbeta med en aktiv klimatdiplomati. Allt detta är vällovligt och viktigt, men min fråga till utrikesministern – han rör sig ju också på den utrikespolitiska arenan – är: Är det inte problematiskt, inte minst när Sverige nu är ordförandeland, att driva högre ambitioner för EU men samtidigt på hemmaplan ha lägre ambitioner när det gäller klimatåtgärderna? Hur bidrar detta till att bygga det globala ledarskapet och förtroendet, så att man faktiskt kan sätta handling bakom orden i slutsatserna?

Anf. 44 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Det är ingen slump att vi tar upp detta just nu, ett år fram i tiden. Det säger jag apropå Jacob Risbergs observation.

Vad gäller frågan om uran kan jag säga att det är helt riktigt att det inte står med här, men vi kan absolut verka för att den frågan ska tas upp. Det är en viktig fråga att väga in när det gäller beroendet av Ryssland. Den synpunkten tar vi med oss.

Vad gäller Matilda Ernkran's fråga kan jag säga att Sverige är en stor givare på klimatområdet, både vad gäller utsläppsminskningar och anpassning och stärkande av motståndskraften. Det svenska klimatbiståndet ska ju stärkas, utökas och effektiviseras, men fokus ska ligga på biståndets effekt och inte bara vara ett utgiftsmål. Det är en ambition som vi i regeringen har uttalat flera gånger i policydokument sedan vi tillträdde.

Regeringens ambition vad gäller att bidra till det globala genomförandet av Parisavtalet är hög.

Anf. 45 MATILDA ERNKRANS (S):

Vi avstår från att anmäla avvikande ståndpunkt här. Det är ju slutsatserna som ska antas, och de finns också under en A-punkt. Vi har inga ytterligare synpunkter än vad som har sagts här när det gäller slutsatserna.

Men till uppteckningarna och för framtiden vill jag ändå att det ska finnas noterat dels att det finns en bred samsyn om att Sverige har och ska ha ett effektivt bistånd, dels att det som regeringen gör med biståndspolitiken är att plocka bort en stor del av biståndet – man sänker ramen för biståndet. Man plockar alltså bort pengar från biståndet, och det leder ju inte i sig självt till att man får ett mer effektivt bistånd. Arbetet med att göra biståndet effektivare måste göras oavsett hur stor eller liten ramen för biståndsarbetet är. Och det är klart att vi ska ha ett effektivt bistånd.

Jag vill också vara tydlig med att som vi ser det bygger man ledarskap genom att ta ansvar på hemmaplan, i EU och globalt.

Anf. 46 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det, med det tillägg om ryskt uran som Jacob Risberg frågade om, finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då har vi dagordningspunkt 7, Övriga frågor.

Anf. 47 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Jag vill bara nämna för nämndens ledamöter att det i anslutning till rådsmötet ordnas en informell lunch med Moldaviens biträdande premiärminister och utrikesminister Nicu Popescu. Det blir ett utmärkt tillfälle att diskutera situationen i Moldavien och EU:s omfattande och långvariga stöd till landet, apropå Magnus Berntssons tidigare fråga.

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Magnus Berntsson kan väl notera ett glädjande besked, apropå sina frågor.

Då tackar vi utrikesminister Billström med medarbetare för dagens medverkan och önskar en trevlig helg.

Anf. 49 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Tack detsamma!

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

EU-nämnden har kommit till nästa punkt på föredragningslistan. Europaminister tillika nordisk samordningsminister Jessika Roswall med medarbetare är här. Det gäller återrapport från mötet i rådet den 6 februari 2023. Har ministern något att tillägga utöver det skriftliga?

Anf. 51 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Nämnden har tagit del av den skriftliga återrapporten, så jag har inget ytterligare att tillägga.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar ministern för detta.

Vi kommer nu in på dagordningspunkten Förberedelser inför Europeiska rådets möte den 23–24 mars 2023: utkast till kommenterad dagordning. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 53 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Allmänna rådet ska förbereda mötet i Europeiska rådet den 23–24 mars 2023 genom att diskutera ett utkast till dagordning. Nämnden har tagit del av det utkastet. På dagordningen har vi än så länge Ukraina, konkurrenskraft, inre marknad och ekonomi samt energi. Det finns i dagsläget inget utkast till slutsatser.

Vad gäller Ukraina återkommer Europeiska rådet till Rysslands aggression mot landet. Frågan kommer att behandlas i alla dess dimensioner. Ledarna förväntas också diskutera unionens fortsatta stöd till Ukraina och dess befolkning.

På det ekonomiska området ska Europeiska rådet diskutera den för svenska ordförandeskapet prioriterade frågan om EU:s långsiktiga strategi för stärkt konkurrenskraft och ökad produktivitet. Det är en avgörande fråga för ekonomin, säkerheten och EU:s röst i världen. Regeringen har länge varit pådrivande för att få en sådan strategi på plats, och som ni vet gav Europeiska rådet i både december och februari kommissionen i uppdrag att förbereda ett utkast.

Det är viktigt att vi i EU gemensamt nu riktar blicken mot mer långsiktiga utmaningar. Det handlar om att framtidssäkra våra ekonomier och återta förlorad marknad vad gäller global konkurrenskraft. I slutändan är det grundläggande värden såsom en stark inre marknad som är öppen för handel, tuffa konkurrensregler, restriktiv statsstödspolitik, satsningar på forskning och innovation samt tydliga och enkla regelverk som kommer att skapa konkurrenskraftiga företag.

Europeiska rådet ska även följa upp en diskussion om de mer kortsiktiga åtgärderna kopplade till industriplanen för den gröna given från det föregående mötet. Det handlar bland annat om att notera den revidering

av statsstödsregelverket som kommissionen är i gång med och de lagförslag som förutskickats, däribland en rättsakt om nettoollindustrier.

Slutligen, om energin: Vid behov kommer ledarna att uppdatera om läget inför nästa vinter, till exempel vad gäller reservlager av naturgas. Vi får återkomma till nämnden i dessa frågor inför det allmänna rådet i mars när man ska behandla utkastet till slutsatser.

Anf. 54 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag vill bara skicka med om nu energi ska diskuteras att det vore ett alldeles utmärkt tillfälle att ta upp frågan som gäller så kallade inhemska priser på el som produceras, det vill säga att man kan skilja den från den exporterade elen. Vi i Vänsterpartiet kallar det Sverigepriser, men andra har andra namn på det. Väldigt många stora organisationer som organiserar många människor har ställt sig bakom ett sådant förslag. Jag hoppas att regeringen börjar driva det inom EU, och när energi ska diskuteras är det ett alldeles utmärkt tillfälle.

Anf. 55 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag lyssnade noga på vad statsrådet sa eftersom det är det talade ordet som gäller. Det finns ett förslag till svensk ståndpunkt när det gäller det allmänna rådet. Det handlar om två frågor. Det är tydligt att regeringen jobbar med frågorna Ukraina och konkurrenskraft, och de kommer också upp nu på allmänna rådet. Båda är viktiga frågor.

Vårtoppmötet har alltid, om jag förstått saken rätt, fokus på konkurrenskraft. Det är ett återkommande tema och har så varit under många år. Men när Europeiska rådet har möte den 23–24 mars 2023 har nästan halva svenska ordförandeskapstiden gått, så min fråga till statsrådet i detta skede är när regeringens övriga övergripande prioriteringar för ordförandeskapet kommer att lyftas. Det gäller den gröna omställningen, klimatambitionerna och inte minst det som vi är många som är engagerade i och som är viktigt för EU:s utveckling och där Sverige har en hög position, nämligen de grundläggande värderingarna och rättsstatens principer.

Jag går tillbaka till ämnet konkurrenskraft. Statsrådet sa att Sveriges syn på saken är att man ska stärka den inre marknaden, vara öppen för handel, ha restriktiva statsstöd och satsa på forskning och innovation. Allt det är vällovligt. Men på det senare temat – forskning – är min fråga om regeringen kommer att ta tillfället i akt att försöka påverka dagordningen på så sätt att man faktiskt tar in aktuell forskning när det gäller konkurrenskraft. Inte minst IMF och framför allt OECD har ju varit väldigt tydliga med forskning om vad som kan driva tillväxt och med det konkurrenskraft. Det handlar till exempel om jämlikhet och jämställdhet. Kommer regeringen att luta sig på aktuell forskning i de delarna gällande konkurrenskraften?

Anf. 56 JACOB RISBERG (MP):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för dragningen! Det var väldigt intressant, och jag stöder också förslaget till svensk ståndpunkt. Jag skulle däremot vilja väcka en fråga kring Ukraina och sanktionerna gentemot Ryssland. Pratar man om att eventuellt införa sanktioner även mot privatägda ryska banker? Statliga ryska banker är ju upptagna på

Anf. 57 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Jag tackar för frågorna. Tack, Ilona Szatmári Waldau, för inspelet! Jag noterar Vänsterpartiets uppfattning kring elmarknaden, men jag vet än så länge inte exakt vad som kommer att diskuteras på det här mötet i Europeiska rådet. Det får jag återkomma till.

Det är riktigt, Matilda Ernkrans, att vårtoppmötet alltid brukar handla om ekonomiska frågor. Som EU-nämnden väl känner till har vi från svensk sida unisont tyckt att EU pratat för lite om konkurrenskraftsfrågor. Det är därför jag vill lyfta fram att det svenska ordförandeskapet prioriterar detta och därför har fått in konkurrenskraftsrubriken på den annoterade dagordningen, som ni ser. Man ska alltså inte bara ha en diskussion om ekonomiska frågor. Det ska man känna till. Jag kommer såklart att återkomma till det inför nästa GAC och inför Europeiska rådet med statsministern senare.

Den andra eller tredje frågan handlade om övriga prioriteringar. Jag vill hänvisa till det jag sa förra gången jag var här när jag redogjorde för våra prioriteringar när det gäller till exempel rule of law, alltså rättsstatsprincipen och de demokratiska värderingarna, som ligger inom mitt ansvarsområde. Jag ska inte upprepa det. Jag har redan sagt hur vi prioriterar och hur vi de facto arbetar med det. På just den här punkten är det inte en fråga för ledarna, men jag kan såklart återkomma mer till det igen om det är efterfrågat.

Vad gäller forskning sa statsministern vid det senaste öppna samrådet att angående en av de frågor som vi drivit kring det kortsiktiga när det gäller konkurrenskraftssvaret som diskuteras har vi varit noga med att vi vill att kommissionen gör en konsekvensanalys. Jag håller helt med om att besluten måste fattas grundade på analyser och forskning. Det kommer vi att fortsätta begära att kommissionen gör inför eventuella beslut.

Sedan var det Jacob Risbergs fråga om privata banker. Jag vet att utrikesminister Tobias Billström nyss var här, och jag tror att han pratade om en ad hoc-grupp när han fick frågor om frysta ryska tillgångar och hur Sverige nu samlar medlemsstater för att se hur man kan gå till väga för att nyttja dessa till återuppbyggnad. Som ni känner till, och som Tobias Billström säkert också sa, jobbas det med ett tionde sanktionspaket och hur man kan utvidga det. Jag har alltså egentligen i dagsläget inget bättre svar än att jag tar detta med mig, men en av delarna är att man hela tiden utvecklar sanktionspaketen med att lägga till fler entiteter, både personer och banker. Det är det svar jag har i dag.

Anf. 58 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Statsrådet sa att hon noterar Vänsterpartiets inspel, men jag konstaterar att det ju är vid det här rådsmötet som man diskuterar ett utkast till kommenterad dagordning. På vårt nästa möte är det alltså lite sent att komma med de inspelen. Min bestämda uppfattning är att statsrådet på nästa råd ska diskutera och föra in frågan om elmarknaden och förslaget om Sverigepriser. Därför anmäler jag en avvikande ståndpunkt i den delen.

Anf. 59 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag vill bara kommentera statsrådets svar. På det här mötet i allmänna rådet ska man som sagt diskutera dagordningen inför Europeiska rådet 23–24 mars 2023, och nästa gång ni kommer tillbaka är vi i ett annat skede, men vi socialdemokrater tänker inte anmäla några avvikande ståndpunkter i dag utan gör medskick till statsrådet och hoppas att de blir lyssnade till och bidrar till att de perspektiven finns med på dagordningen och i upplägget för Europeiska rådet. När det gäller Ukraina är det fullt stöd. När det gäller konkurrenskraft vill jag återigen bidra till att vara väldigt tydlig med att Socialdemokraterna tycker att aktuell internationell och svensk forskning ska tas med i ramen för diskussionen om konkurrenskraft. Det gäller inte minst det som IMF och OECD har lyft upp, nämligen att ojämlikhet och stor lönespridning minskar tillväxt och konkurrenskraft. Jämlikhet däremot ökar tillväxt och konkurrenskraft. Man behöver ha med denna dimension när man talar om konkurrenskraft. Det är vårt medskick till konkurrenskraftsdiskussionen i detta läge.

Vidare har jag bara en förhoppning. Eftersom man under det här Europeiska rådet kommer att behandla två av regeringens prioriteringar för ordförandeskapet, Ukraina och konkurrenskraft, hoppas jag att vi åtminstone vid nästkommande möte – det är ju bara ytterligare ett planerat – kommer att få se regeringens prioriteringar grön omställning och EU:s grundläggande värderingar om rättsstatens principer.

Anf. 60 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Jag tror att Matilda Ernkrans och jag är helt överens. När vi diskuterar konkurrenskraftsfrågan har vi kunnat se att den består av flera olika beståndsdelar. En otroligt viktig del är forskning. Jag har flera gånger tagit upp att Europa behöver satsa mer på det.

Vi får återkomma när vi sett kommissionens utkast och hur det långsiktigt kommer att se ut. Det har vi inte gjort än. Jag tar absolut med mig detta, och jag tror som sagt att vi delar uppfattning.

Låt mig gå över till nästa frågeställare. Europeiska rådet leder inte det svenska ordförandeskapet, utan det leds av Charles Michel. Vi sätter alltså inte dagordningen på det viset, även om det vore önskvärt.

Jag noterar att Vänsterpartiet har en avvikande ståndpunkt. Som jag sa kommer fokuset på Europeiska rådet denna gång förmodligen att vara på status på gaslagren. Vi har några gånger här också tagit upp att vi förväntar oss ett förslag från kommissionen om en elmarknadsdesign. Vi får återkomma om positionering till det, eftersom vi inte har sett något förslag än.

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet vad gäller priser.

I övrigt konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Låt oss gå över till dagordningspunkt 4, Övriga frågor. Där kan det möjligtvis komma lite information från statsrådet.

Först vill jag kort informera att vi i samband med rådsmötet i Bryssel kommer att ha en informell diskussion om årets rapport om strategisk framsyn. Vice ordföranden i kommissionen Maroš Šefčovič har bett mig att ordna detta. Fransmännen hade en motsvarande övning, liksom portugiserna före dem. Det är alltså inte en diskussion som formellt sett äger rum på rådet.

Rapporterna om strategisk framsyn är ett av kommissionens hjälpmedel i det mer långsiktiga arbetet med förslag på lagstiftning och andra åtgärder. Årets rapport, som är den fjärde i ordningen, ska komma den 28 juni och fokusera på vad som behövs för att nå ett ekonomiskt och socialt hållbart Europa med en starkare roll i världen. Diskussionen på tisdag är ett sätt för kommissionen att få lite input från medlemsstaterna.

Med utgångspunkt från ordförandeskapet kan jag säga att frågeställningen som kommissionen lyfter anknyter väldigt väl till frågan om EU:s långsiktiga konkurrenskraft och är en av våra viktigaste prioriteringar. Det är något som kan bidra till att ge vår informella diskussion ytterligare aktualitet.

Det andra jag vill informera om är att det svenska ordförandeskapet har lagt till en övrig fråga som rör EU:s krisberedskap och krishantering. Jag har bett kommissionen att presentera sitt meddelande från den 8 februari om mål för EU:s motståndskraft mot katastrofer.

Jag kommer även att informera om ordförandeskapets arbete med krishantering avseende förra veckans tragiska jordbävningar i Turkiet och Syrien. Som ordförande i EU har Sverige tagit initiativ till att tillsammans med EU-kommissionen och turkiska myndigheter anordna en givarkonferens för dem som har drabbats av jordbävningarna. Ordförandeskapet har också aktiverat arrangemangen för integrerad politisk krishantering, kallad IPCR-mekanismen, med anledning av jordbävningarna. Arbetet med att samordna insatserna till Turkiet och Syrien har fortsatt under den här veckan.

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen. Därmed är dagordningen med statsrådet Jessika Roswall klar för i dag. Vi tackar henne och hennes medarbetare för deltagandet och önskar en trevlig helg när den väl inträder.

Innehållsförteckning

§ 1 Utrikesfrågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	1
Anf. 5 LINNÉA WICKMAN (S)	2
Anf. 6 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	3
Anf. 7 MALIN BJÖRK (C)	3
Anf. 8 JACOB RISBERG (MP)	3
Anf. 9 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	3
Anf. 10 LINNÉA WICKMAN (S)	4
Anf. 11 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	5
Anf. 12 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 13 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	5
Anf. 14 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	6
Anf. 15 LINNÉA WICKMAN (S)	6
Anf. 16 JACOB RISBERG (MP)	7
Anf. 17 MAGNUS BERNTSSON (KD)	7
Anf. 18 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 19 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	8
Anf. 20 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 21 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	9
Anf. 22 LINNÉA WICKMAN (S)	10
Anf. 23 JACOB RISBERG (MP)	10
Anf. 24 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	10
Anf. 25 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 26 LINNÉA WICKMAN (S)	10
Anf. 27 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 28 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	11
Anf. 29 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 30 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	11
Anf. 31 MATILDA ERNKRANS (S)	11
Anf. 32 JACOB RISBERG (MP)	12
Anf. 33 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	12
Anf. 34 MATILDA ERNKRANS (S)	13
Anf. 35 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	13
Anf. 36 MATILDA ERNKRANS (S)	13
Anf. 37 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	13
Anf. 38 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 39 MALIN BJÖRK (C)	14
Anf. 40 ORDFÖRANDEN	14
Anf. 41 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	14
Anf. 42 JACOB RISBERG (MP)	14
Anf. 43 MATILDA ERNKRANS (S)	15
Anf. 44 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	15
Anf. 45 MATILDA ERNKRANS (S)	15
Anf. 46 ORDFÖRANDEN	15
Anf. 47 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	16
Anf. 48 ORDFÖRANDEN	16

Anf. 49 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	16	2022/23:28
§ 2 Allmänna frågor.....	17	17 februari
Anf. 50 ORDFÖRANDEN.....	17	
Anf. 51 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	17	
Anf. 52 ORDFÖRANDEN.....	17	
Anf. 53 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	17	
Anf. 54 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	18	
Anf. 55 MATILDA ERNKRANS (S).....	18	
Anf. 56 JACOB RISBERG (MP).....	18	
Anf. 57 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	19	
Anf. 58 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	19	
Anf. 59 MATILDA ERNKRANS (S).....	20	
Anf. 60 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	20	
Anf. 61 ORDFÖRANDEN.....	20	
Anf. 62 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	21	
Anf. 63 ORDFÖRANDEN.....	21	